

Beretning ved Årsmødet for Landsudvalget for Svin tirsdag den 24. Oktober 2000 ved formand for Landsudvalget for Svin, Gårdejer Lindhart Nielsen.

Vi er forhåbentligt kommet til det punkt, hvor vi atter tjener penge.

Og selv i lavkonjunkturen har vi været i stand til at overvinde nogle af de store udfordringer, vi stod overfor. Derfor er vi vist nok også kommet dertil, hvor vi burde skamme os - ifølge janteloven.

Men vi skal glemme janteloven og i stedet huske at sammenligne os med andre erhverv, hvor det at have overskud på bundlinjen er en dyd.

I andre erhverv skammer man sig kun, når man ingen penge tjener. I sådanne tilfælde jamrer medier og analytikere sig højlydt ved udsigten til fald i indtjeningen. Og selv politikere bekymrer sig over faren for fald i eksport og beskæftigelse.

Anderledes med svinebrug. Her ringer alarmklokkerne alene ved udsigten til, at vi igen tjener penge og har mod på at ændre produktionsanlæggene.

Det øvrige samfund og politikerne bør glæde sig, når vi tjener penge. Fordi vi er parate til at geninvestere tjente penge til gavn for produktion og beskæftigelse - ja til gavn for hele samfundet.

Det hjemlige politiske klima kunne sagtens være mere landbrugsvenligt. Finanslovsforslag og statsministerens åbningstale bekræfter dette indtryk.

Og jeg forstår ikke, at politikere med ansvar for landets vé og vel overlader det til lokalpolitikere at føre overordnet miljø-, erhvervs- og jobpolitik ud fra snævre lokalpolitiske hensyn.

Her tænker jeg blandt andet på forslaget om at øge jordbeskatningen ved at fjerne loftet. Først kræver politikere af miljømæssige årsager, at vi SKAL købe jord, som en forudsætning for overhovedet at producere svin.

Bagefter bliver vi beskattet af købet, som om det var et spekulationsobjekt.

Visdommen i en politik, der lægger særskat på svineproduktion, er svær at få øje på!!

Foreløbigt må vi nøjes med at glæde os over, at Nobel-prisen i økonomi i år er gået til to amerikanere, som har påvist sammenhængen mellem højere skat og lavere aktivitet.

Positivt er det derimod, at både fødevarerministeren og miljøministeren offentligt har erklæret, at Danmark har brug for en stor og intensiv svineproduktion - fordi grisene finansierer en betydelig del af vores velfærdssamfund.

De positive udtalelser vil vi holde dem fast på.

Nu mangler vi kun at overbevise regering og folketing om, at de ikke kan blive ved med at pålægge dansk svineproduktion særbyrder - hvis de altså fortsat vil have vores bidrag til velfærdssamfundet.

Det er jeg overbevist om, at de gerne vil - og derfor vil vi utrætteligt banke på deres dør og fortælle dem, at der er grænser for den politiske opfindsomhed, hvis dansk svineproduktion skal bevare den internationale førertrøje.

Selv statens egne økonomer er kommet til det facit, at danske særlove for dyrevelfærd og miljø koster mange tusind arbejdspladser. Men det preller af på visse politikere.

I øvrigt er der meget, der tyder på, at de offentlige myndigheder, som skal administrere alle love og regler, også trænger til ro. Til at få gennemført de mange love, regler og handlingsplaner, der allerede er vedtaget.

Og så kunne man passende bruge lovpausen til at få ryddet op i den jungle af bureaukrati og papirarbejde, som stjæler produktionstid fra landmændene.

Image

Som svineproducent - og dermed investor - skal man have tillid til og tro på fremtiden for at kaste sig ud i alt det nye med løsgående søer, FRATS osv.

Image kan i den forbindelse synes som et flygtigt begreb. Men i Landsudvalget ser vi i øjeblikket vores image som en begrænsende faktor for udvikling og omstilling af dansk svineproduktion.

Vi skal have stemningen vendt, så vi ikke skal gå og være forbandede over useriøse udtalelser. Det er også nødvendigt for at tiltrække unge til erhvervet og for at fastholde forbrugernes tillid.

I lokalsamfundet har vi oftest et godt ry, og i Landsudvalget arbejder vi systematisk for at trænge igennem med vores synspunkter og efterhånden lykkes det - bedre og bedre.

Mange journalister, politikere, embedsmænd og forskere véd udmærket, at det ikke er tom snak, når vi udnævner dansk svineproduktion til at være førende i Verden. Også en række vigtige interesseorganisationer, der traditionelt har været kritiske overfor os, nikker anerkendende til indsatsen.

Lad mig blot nævne fire områder:

- bedre dyrevelfærd,
- en fin salmonella-status,
- bedre miljø
- og ophør med antibiotiske vækstfremmere.

Temaer, som i høj grad har offentlighedens bevågenhed.

Resultaterne demonstrerer vores vilje til at tilpasse os forbruger- og samfundskrav. Men ingenting kommer af ingenting. Den slags resultater indtræffer kun på baggrund af årelang forskning og udvikling.

Producenternes parathed til at tilpasse sig og benytte ny viden er en anden side af samme sag. Derfor er det fuldt berettiget, når vi er stolte over den succes, som dansk svineproduktion vittterligt er.

Vi har også lov til at være stolte over den måde, vi har klaret os igennem lavkonjunkturen på.

I Danmark har vi holdt en stort set uændret produktion på 23 mio. grise om året. Vores nordeuropæiske kollegaer har derimod oplevet en betydelig tilbagegang.

Vi kan også være tilfredse med långivernes professionelle indstilling, som har hjulpet mange igennem.

Økonomi

Men i både '98 og '99 fik vi økonomisk set nogle dybe år. Underskuddet i 1999 på 88.000 kr. pr. bedrift blev således dobbelt så stort som 1998.

Godt nok er det sjovt at passe grise, men ligefrem at betale 60 kr. i timen er for meget af det gode. Eneste løsning var gældssætning eller indtægter uden for bedriften.

I år ser det heldigvis lysere ud med en forventet indtjening på 350.000 kr. i gennemsnit. Men det er ikke noget man bliver fed af. Det skal både forrente egenkapital og aflønne ejer, og dække de dårlige år.

Dækningsbidraget stiger fra 2.500 kr. til knap 4.000 kr. pr. årssø. Pr. slagtesvin stiger bidraget fra 85 kr. til 170 kr.

Tallene er lavet af Landboforeningernes Landskontor for Driftsøkonomi, og de plejer at passe rimeligt godt.

Smågriseproducenterne var hårdest ramt med et underskud fra landbruget på 156.000 kr. Kombinerede bedrifter fik et underskud på 63.000 kr. Slagtesvineproducenterne holdt nærmest skindet på næsen med et lille underskud på 3.000 kr.

Tallene dækker også over væsentlige forskelle i struktur. Hos soholdere vægter markdrift mindre og de har dobbelt så store produktionsanlæg som slagtesvineproducenterne. Ser vi på tabet pr. investeret krone, er der ingen væsentlig forskel. Det er der heller ikke i den fordelingsmodel, som Den beregnede Smågrisenotering bygger på.

Ekspansion på værdistigninger

I de gode tider skal vi sikre grundlaget for at stå distancen i en ny lavkonjunktur. Optur og nedtur, ekspansion og strukturudvikling er naturlove – ikke mindst i vores erhverv.

Nu kommer forhåbentlig en god, lang periode, hvor vi kan få fyldt nogen af hullerne op og arbejde med positive begreber som:

- selvfinansiering af investeringer,
- afdrag på gæld,
- opsparing og pension,
- private udgifter
- og skat.

Foretag kun rentable investeringer - aldrig kun for at udskyde skat.

Skat udskyder man for at opnå bedre likviditet og undgå dyr yderfinansiering.

Det er betænkeligt, at gældsætningen er betydeligt større end ekspansionen. Svinebrugene har over de seneste 5 år udvidet landbrugsarealet med 26 pct. og antal årssøer med 36 pct.. Men gælden er i samme periode steget dobbelt så meget - nemlig 61 pct.

Målsætningen for investeringer skal altid være klare og diskuteret grundigt igennem med rådgivere - før man investerer, og der skal være produktion bag.

De, der har viljen til at være svineproducenter i fremtiden, har også viljen til at udvide deres horisont. Ny viden skal med i planlægningen, og vi har alle sammen områder, hvor vi kan lære mere.

Jeg vil opfordre til, at vi svineproducenter bruger hinanden som sparringspartnere i gårdbestyrelser og erfa-grupper. Det giver også mulighed for at diskutere nogen af de bløde værdier som driftsledelse, personaleledelse og image for bedriften.

En analyse af besætningsregnskaber over de sidste fire år viser, at de bedste har brugt energien på omlægninger og udvidelser.

De bedste fjerdedel besætninger har markant højere indtjening, som igen - nærmest ubeskåret - går til investeringer. Gruppen har over de sidste 4 år investeret 900.000 kr. mere end den dårligste gruppe og har et større produktionsapparat med gennemsnitligt 50 årssøer mere; mod knapt 30 flere i 1996.

For den bedst gruppe, er effektiviteten rent faktisk faldet en smule. Årsagen kan være indkørvanskeligheder ved udvidelser og omlægning til løsgående søer.

Jeg er ikke i tvivl om, at de igen øger effektiviteten - Nu skal der fuld fart på produktionen.

Produktionsomkostninger i udlandet

Over 20 år er effektiviteten forbedret med 140 kroner pr. gris - beregnet som øget dækningsbidrag fra fødsel til slagting. Øget effektivitet er forudsætningen for, at dansk svineproduktion kan konkurrere internationalt, og det kan vi - på trods af højere omkostninger og nationale særregler.

Uanset om vi kan lide det eller ej, så er det konkurrenceevnen i lande som USA, Canada og Spanien, vi er oppe imod. Konkurrenterne med de laveste omkostninger sætter prisen på svinekød internationalt. Måske kan vi vinde nogen markedsfordele i kraft af høj kvalitet og bløde parametre, men i sidste instans er det prisen på grisen på gafflen, der sætter dagsordenen.

Nej - et til euroen giver i den forbindelse grund til bekymring. Dansk svineproduktion må derfor tænke kreativt og i stedet indføre euroen ad bagvejen. Når slagterierne handler i euro, ja så kan de også afregne i euro, og vi kan låne i euro og betale med samme mønt.

Vi støtter arbejdet for frihandel i WTO og udvidelsen af EU i tillid til, at vi fortsat er konkurrencedygtige. Men udvidelsen må ikke ske på bekostning af EU's landbrugsbudget eller vores nuværende veterinære status.

Prognose for produktionssystemer frem til år 2010

For 20 år siden havde Danmark 70.000 landbrugsbedrifter med svin. I dag er der 15.000 bedrifter tilbage, og udviklingen ser ud til at fortsætte i de kommende år. Heltidsbrug er dominerende herhjemme, hvor 7 ud af 10 svinebrug er fuldtids-landbrug.

Vi har lavet en prognose for de kommende 10 år.

De integrerede systemer med sektionsopdelte stalde vil dominere i mange år fremover. På længere sigt vil de integrerede systemer blive afløst af Multisite-produktion, som passer godt til Landbrugsloven og bryder smittekæderne.

Salg eller flytning af fravænnede grise udgør allerede nu 8 procent af den samlede produktion, og forventes at stige hastigt.

Velfærdsforanstaltninger for grisene skubber også til strukturudviklingen. Når en svineproducent bygger nye drægtighedsstalde, der fx skal opfylde kravene for UK-grise, er der kun økonomi i at ændre staldanlægget, hvis han samtidigt kombinerer ændringen med en besætningsudvidelse.

Fremtidsudsigten melder om flere store sobesætninger med mindst 500 søer og egenproduktion af søpolte.

I dag har vi ca. 1,7 slagtesvineproducent pr smågriseproducent. Om 10 år er der formentlig 5-6 slagtesvineproducenter for hver smågriseproducent. En stor del vil være FRATS-producenter.

Soholderen i "alt-ind/alt-ud"-systemet skal kunne levere store hold ad gangen for at fylde sektionerne - minimum 200- 300 grise pr. leverance.

"Alt ind/alt ud" stiller større kvalitetskrav til grisene end ved kontinuerlig drift, fordi alle grise skal nå slagtevægten inden for den planlagte tidsfrist.

Øget samarbejde mellem smågriseproducenter og slagtesvineproducenter bliver således et "must" i de kommende år.

Netværksamarbejde

Netværksamarbejde er en oplagt ny måde for dem, der ønsker at udnytte fordelene på 30-50 kr. pr. gris, ved sundhedsfremmende produktion.

Med denne model kan selvstændige landmænd - både fuldtids- og deltidslandmænd drage nytte af stordriftsfordelene. Vi skal ikke overlade fremtiden til aktieselskaber.

De involverede landmænd skal jævnligt snakke sammen og interessere sig for hinandens produktion, for at alle får den fulde gevinst af samarbejdet. Erfaringer med netværks-samarbejde er positiv - både for det sociale og det faglige fællesskab.

Før etablering af et netværk, skal parterne være enige om, hvad de vil opnå ved samarbejdet, og man må acceptere, at millimeter-retfærdighed er umuligt at arbejde med. Men leveringsaftaler og afregningsmodeller skal være på plads. F.eks. bonus til soholderen, når der opnås gode resultater i slagtesvineholdet.

Vi har kontraktstikser liggende klar, og SJFI's rapport om netværksamarbejde giver også god inspiration.

Meromkostninger ved specialproduktioner

Svinekød passer fint ind i landbrugets fødevarepolitik, hvor nøgleordene er kvalitet, sikkerhed og mangfoldighed.

Vi har specialprodukter og dokumenteret produktion.

Udviklingen omkring specialproduktioner som kvalitetsmærkningsordningen og økologi er imidlertid stærkt bekymrende. De er ganske enkelt for dyre og for fastlåste.

Økologisk svineproduktion har oplevet en kraftig udvikling gennem de seneste 5 år. Og i England tager de godt imod økologisk bacon.

Men den positive historie kan snart ende med indkøbskurve uden økologisk svinekød!

Nye EU-regler for den økologiske svineproduktion, ser ud til at afbryde det økologiske festmåltid.

EU-reglerne fordobler nemlig arealkravet, og kræver 100 pct. økologisk foder. Produktionsomkostningerne ryger op på 20 kr. pr. kilo. Det betyder, at forbrugere kommer til at betale 150,- til 200,- kroner pr. kg økologisk svinekød. Resten siger vist sig selv.

Kvalitetsmærkningsordningen skranter også. Her er det især den manglende mulighed for sammenblanding, og det større arealkrav, der øger omkostningerne. Og forbrugere har heller ikke taget ordningen helhjertet til sig.

Beslutninger og konkrete krav til mærkning må i højere grad overlades til aktørerne i markedet: altså landmænd, virksomheder og detailhandel.

Her har UK-ordningen bevist sin styrke. Vi tilpasser os i forhold til krav fra de britiske indkøbskæder og økonomien i danske svineproduktion.

UK-grise leveres nu fra ca. 1.800 besætninger. UK-tillægget er i år 40 øre pr. kg, og for de næste to år er der garanteret mindst 30 øre ekstra pr. kg. UK-tillæggene for smågrise er 15 kr. pr gris. For en besætning med 300 søer betyder det 100.000 kr. ekstra om året – penge, der er værd at tage med.

Udvikling af mere produktions sikre løbeafdelinger til løse søer vil føre til, at endnu flere producenter vælger at slippe søerne fri for at opfylde UK-kravene.

Danske svineproducenter siger OK til UK, og kontrollen i besætningerne forløber i langt de fleste tilfælde uden påtale.

I enkelte besætninger har vi stadigvæk områder vi skal have rettet op på. Det gælder bl.a.:

- aftaler om sundhedsrådgivning
- medicinregistrering
- brug af sygestier
- kontrol med foderleverancer
- samt til- og afgang af grise.

Problemerne svarer til Fødevarerdirektoratets observationer. Statistikken for de 1.000 kontrolbesøg, der er gennemført de seneste 3-4 år, viser, at nogle få pct. svigter, når det gælder pleje og behandling af syge dyr. Hidtil har direktoratet dog ikke fundet anledning til at politianmelde producenter. Men hver fjerde besætning mangler **alarmanlæg**, og det skal naturligvis på plads. Men alt i alt kan vi være forholdene bekendt.

Inspektører fra EU-kommissionens Veterinærkontor roser efter et kontrolbesøg i Danmark de danske regler for dyrevelfærd. Danske veterinærmyndigheder glæder sig over EU-rapporten, der stemmer fint overens med de faktiske forhold på bedrifterne. Typisk for dansk presse, har man fokuseret de få kritiske bemærkninger i rapporten om f.eks. haleklipping i stedet for at lægge vægt på alt det positive.

Og der er andet godt nyt på velfærdsområdet.

EU har godkendt Fødevarerministeriets velfærds-støtteordning, og der er afsat 236 mio. kr. på dette års finanslov til formålet. Omkring 1000 ansøgere, fortrinsvis svinebrug, kan komme i betragtning. Der uddeles max. 25.000 kr. pr. år i 10 år og hovedkravet er, at alle dele af produktionen på ejendom skal opfylde de nye lovgivningskrav om dyrevelfærd.

Jeg håber, at forberedelserne med at udnytte tilbuddet er i fuld gang. Ansøgningsfristen bliver en ganske kort periode sidst i november måned - i år.

Sundhedsstyring og status

Mange sundhedsproblemer vil fremover blive klarer af nye sundhedsfremmende produktionsmetoder såsom:

- sektionering
- holddrift
- alt-ind/alt-ud og
- FRATS-stier

Alligevel vil der fortsat være brug for dokumentation af sundhedsstatus, når grisene skal omsættes.

Der sker da også en løbende udvikling på dette område.

I foråret kom vi fra Landsudvalgets side med et faglig begrundet oplæg til deklaration af salmonellastatus for smågrise. Vi anbefaler, at det skrives ind i samtlige grise-ringsaftaler, så man er enige om, hvordan man skal håndtere en situation med positive prøver i soholdet.

Vi opfatter det positivt, at sundhedsstyring i **SPF-systemet** er skilt ud som en særlig enhed. Alle omsættere, der lever op til de veterinærfaglige godkendelseskrav, kan få adgang til oplysningerne mod betaling.

Brugerbetaling bør være hovedreglen ved deklaration af sundhedsstatus. Det er da også baggrunden for, at vi i Landsudvalget har taget skridt til at finde en ny model for PRRS-overvågningen. Når over halvdelen af besætningerne er PRRS-positive, kan vi ikke i længden forsvare at bruge fællesmidler på opgaven.

Ideelt set burde vi have én database på Internettet med sundhedsoplysninger, hvad enten der er tale om SPF-sygdomme, PRRS, Salmonella eller andre plager, men der er et stykke vej endnu.

Medicinanvendelse

Helt overordnet set må jeg sige, at vi reelt ikke har nogen problemer med hensyn til brug af antibiotika. I sammenligning med andre lande ligger vi utrolig flot med lavt antibiotikaforbrug og stort set ingen fund af restkoncentrationer på slagterierne.

Vi så meget gerne en række administrative ændringer m.h.t. medicinsalg, medicinregistrering, receptudskrivning og dyrlægebesøg. Realistisk set ligger det dog nogle år ud i fremtiden. Det centrale register for veterinær medicin – VETSTAT - skal først fungere effektivt. Og det er endnu langt fra afklaret, hvad de mange VETSTAT-data egentligt kan bruges til.

Svinepest

Svinepesten i England må vække til agtpågivenhed i Danmark. Første udbrud af svinepest blev konstateret i august, og indtil nu de har haft 15 udbrud. 60.000 svin er slået ned, og der er overfyldte stalde i zonerne. Situationen er ved at være under kontrol, men ingen kender den endelige regning endnu.

Vi skal tage ved lære af situationen og skærpe beredskab og opmærksomhed på alle fronter:

- Vi har noteret os den negative internationale evaluering, der var af Fødevarerdirektoratets beredskab i forbindelse med ondartede sygdomme. Vi vil løbende følge op på dette og se til, at der sker forbedringer - uden slinger i valsen.
- Smittebeskyttelse er en selvfølge i professionel svineproduktion.
- Grisetransporter skal overholde procedurer for **rengøring og desinfektion**, så smittespredning undgås.
- Ikke mindst ved transport af smågrise og svin til Tyskland skal regler for vask og omlæsning følges nøje.
- Enhver mistanke skal tages alvorligt af dyrlæger og svineproducenter.
- Hvis katastrofen indtræffer, skal vi fra centralt hold sikre en effektiv indsats fra første dag. Vi skal have informationer og retningslinjer klar til svineproducenter i ramte områder og til resten af landet. Erfaringerne fra England viser blandt andet, at både information og en økonomisk kompensationsplan er mindst lige så vigtig som den faglige beredskabsplan.

I Danmark har vi gode støtteordninger til bekæmpelse af ondartede sygdomme i offentligt regi og i Svineafgiftsfonden.

Også vort eget beredskab til håndtering af nye sygdomme har vist sig gavnligt. I de seneste år, har vi saneret for Yersinia 0:9, Salmonella Cholera Suis, Brucellose og DT 104!

Salmonella DT 104

Salmonella DT 104 er påvist på 67 forskellige ejendomme. Antallet stiger dramatisk.

Og reinfektioner i sanerede besætninger er ikke ualmindeligt, alene i år har vi haft 32 fund.

Over 100 mio. kr. har fællesskabet sammen med de ramte besætningsejere brugt på at bekæmpe denne bakterie.

Ingen tror længere på, at vi kan holde Salmonella DT 104 ude af dansk svineproduktion. Saneringsstrategien er derfor stoppet. Resultatet er, at flere og flere DT 104 besætninger står på "stand by".

Vi kompenserer de ramte besætninger økonomisk for en stor del af deres udgifter, og det skal vi blive ved med.

Men det er klart, at en situation med permanent offentligt tilsyn og krav om varmebehandling af slagtesvinene er helt uacceptabelt i længden. Fagligt, menneskeligt og økonomisk!

Vi skal hurtigt finde en løsning, hvor vi både tager hensyn til fødevarerikkerhed og de ramte besætningsejere.

Fødevarerministeriet har iværksat et udredningsarbejde, som skal komme med en samlet vurdering og forslag til en ny strategi for samtlige husdyrarter. DT 104 er jo ikke et isoleret svineproblem. Rapporten er lovet færdig i år, og dermed er der åbnet mulighed for en ny strategi på området.

Vi ved ikke, hvad konklusionen bliver, men i Landsudvalget er vi ikke i tvivl.

Salmonella DT 104 bør indgå som en del af den generelle salmonellahandlingsplan. Den er én blandt mange typer mere eller mindre resistente salmonella.

Når vi ikke fremover kan garantere frihed for Salmonella DT 104 i svinebranchen, må vi lave en bytter!

Til gengæld for normalisering af DT104, må vi garantere et permanent lavt niveau af Salmonella, så forbrugerne faktisk får en øget sikkerhed.

Vi har to håndtag til dette – mere effektiv indsats på slagteriet, og mere effektiv indsats i primærproduktionen. Vi skal bruge dem begge!

Slagteriernes Forskningsinstitut har netop præsenteret en virkelig god nyhed. Instituttet har dokumenteret, at varmtvandsslagting kan være vejen ud af klemmen. Et relativt simpelt overbrusningsudstyr baseret på 80 grader varmt vand reducerer antallet af bakterier på slagtekroppen markant.

Teknikken er forhåbentlig svaret på det kostbare krav om varmebehandling af alle svin fra DT 104-besætninger.

Alle slagtesvin fra DT 104-besætninger slagtes nu forsøgmæssigt med denne metode.

Og vi håber på en permanent tilladelse!

Nu skal anlægget testes grundigt med hensyn til fødevarerikkerhed, **kødkvalitet** og økonomi.

Hvis varmtvandsslagting ikke påvirker afsætningsmulighederne eller har andre negative sider, vil der være fordele ved at samtlige grise varmtvands-slagtes på sigt. Særslagtinger og styret indtransport af Salmonella N3 og DT 104 svin bliver således overflødiggjort.

Prisen er ikke skræmmende - omkring 2 kr. pr. gris, og dansk svineproduktion vil i så fald kunne fremvise færdigvare, der vil vække opsigt og trække overskrifter - world wide.

I primærproduktionen skal vi også skærpe indsatsen. Udpegningsystemet for Salmonella skal forbedres. Man skal hurtigere ind og ud af systemet, så der kommer bedre sammenhæng mellem salmonellatallet og bakterieniveauet i besætningerne.

Vi arbejder også videre med et skærpet fradragsystem, der lægger de samlede omkostninger, på besætninger med højt salmonellaniveau.

I Landsudvalget har vi endnu ikke et detaljeret oplæg. Men en model kunne være fradrag på 10 pct. af svinene med højest salmonella-niveau - svarende til 15-20 kr. pr. svin i disse besætninger.

Et fradrag i den størrelse vil anspore alle til at gøre en indsats, og derved vil salmonella-niveauet løbende blive sænket.

Håndtering af Salmonella DT104 besætninger

Indtil vi får en normalisering af Salmonella DT 104, er det Landsudvalgets holdning, at vi skal sikre DT 104-besætninger overlevelse gennem økonomisk hjælp fra fællesskabet. Hjælpen kan være kompensation for aflivede smågrise, hvis soholderen ikke kan afsætte sine DT 104 grise. Og i overgangsfasen skal det efter vor opfattelse ikke koste ekstra at sende DT 104 svin på slagteriet.

Miljø

Miljødiskussionen kulminerede midt i forårets gyllesæson. SF krævede her forbud mod enhver udvidelse af svineproduktionen indtil ammoniak-handlingsplanen er vedtaget, og nu er Fødevarerministeren ude med tilsvarende synspunkter.

Miljøministeren har heldigvis afvist et stop for udvidelse af svineproduktion. Han véd, vi med moderne teknologi kan forene effektiv miljøbeskyttelse og husdyrproduktion.

Han ved også, der skal gøres noget ved miljøgodkendelserne.

VVM-screeninger og følsomme områder

"... ingen administrative eller økonomiske konsekvenser" Så flot lød det fra miljøminister Svend Auken, da loven om VVM-godkendelser blev indført.

Indtil videre ligger administrationen i ruiner. Kommunerne sender nemlig langt over halvdelen af alle ansøgninger videre til VVM-screening i amtet - også mange sager med under 250 dyreenheder. Og sager, hvor der ikke er tale om udvidelser, men omlægninger.

Amterne mangler ressourcer og bruger måneder på at afgøre, om en sag kræver VVM-godkendelse eller ej. Kun i få procent af tilfældene er det et krav - resten bliver blot syltet imens. I værste fald er der fire års ventetid. Det er uhyggeligt lang tid og helt urimeligt for den enkelte familie. Spillereglerne for bedriftens udvikling bør være gennemskuelige i et demokratisk samfund - også for landmænd.

Sæt farten op i VVM-sagerne - både for screeninger og godkendelser!!

Alt andet er uanstændigt.

Alle ved den er gal!

Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening, De Danske Landboforeninger og Dansk Familiebrug lægger i fællesskab op til et opgør med de nuværende generelle miljøregler. I robuste dele af landet er miljø-kravene alt for vidtgående, mens de i andre dele af kongeriget formentligt ikke er skrappe nok til at beskytte sårbare biotoper.

Fra Landsudvalgets side støtter vi initiativet. Lad os hurtigst muligt få udpeget de robuste områder, hvor man kan forenkle sagsbehandlingen og derved gøre det lettere at være landmand i Danmark.

Forslaget rammer landmænd placeret i sårbare områder og tæt ved byer. Spørgsmålet er, om disse ejendomme ikke render ind i begrænsninger alligevel - fx stop for udvidelser og skærpede krav til gødningsanvendelse.

Auken har udtrykt sig tvetydigt om oplægget og specielt om erstatninger til de berørte landmænd, men der er kun én vej frem. Få arbejdsskorten på, smøg ærmerne op og kom i gang med de nødvendige ændringer.

I landsudvalget har vi en række mærkesager vi vil blive ved med at forfølge:

Få lavet klare retningslinier til kommuner og amter - og læg så hele godkendelsesproceduren hos kommunerne - både VVM og kapitel 5-sager.

- At få skilt bygninger og jord er helt principielt. Det er i orden med bindende retningslinier for arealanvendelsen, men byggeri må ikke lammes af den grund. Bygnings-ændringer bør alene vurderes ud fra bygningsreglement og dyrevelfærd.
- Mulighed for bygninger og gylletanke fordelt på ejendommen.

Vandmiljøplan II

EU's nitratdirektiv på 170 kg N pr. ha. er i Vandmiljøplan II strammet til et maksimum på 140 kilo for svinebrug - helt uforståeligt. Mange svineproducenter kommer unødigt i klemme på den konto den 1. august 2002.

Problemet burde i det mindste kunne afhjælpes gennem langtidskontrakter på gylleudbringning - også set i lyset af de nye teknologiske muligheder.

Når vandmiljøplan II skal evalueres, kan vi ikke acceptere yderligere stramninger. I dag udnytter dansk landbrug kun halvdelen af det potentielle antal dyreenheder. Vi har gennemsnitligt kun 0,9 dyreenhed pr. hektar mod de tilladte 1,7 enheder. Ejendomme med husdyrbrug har i øjeblikket 1,2 dyreenheder.

Vi har betalt vores del af gildet sammen med skærpede krav om udnyttelse af kvælstof i husdyrgødningen og 10 pct. lavere gødningsnormer.

Proteinindholdet i korn er faldet med 15-20 pct., som konsekvens af den lavere gødningsnorm. Proteinet skal i stedet erstattes af importeret soja eller kunstige aminosyrer. Et paradoks, når høj kvalitets-produkter altid er et fast slogan fra Christiansborg.

Vi siger nej til flere generelle stramninger, og ja til en mere fleksibel miljøregulering.

Miljømæssigt har mange besætninger forbedret sig væsentligt. De faglige muligheder for yderligere reduktion af N og P er gode, men heller ikke gratis. Der skal være en gulorod for dem, der gør noget ekstra – det er miljø-vejen fremad.

Gylleraffinaderier på gårde og mulighed for dispensation er i den forbindelse en glædelig nyskabelse. Men foreløbigt er teknologien endnu for dyr. Prisen er 50-100 kr. pr. m³, og derfor vil udstyret ikke være attraktivt for ret mange.

Flydelag og ammoniakfordampning

Desværre har miljøministeren ret i et af sine synspunkter. Det er for dårligt, at vi ikke allerede har fået etableret flydelag på alle gylletanke. For den enkelte producent er der både økonomi og miljø i at løse problemet hurtigst muligt.

Men Miljøministeren har ikke ret, når han udpeger ammoniak-fordampning fra svineproduktion til et kæmpe problem. Når fødevarerministeren og miljøministeren fremlægger deres ammoniak-handlingsplan i foråret 2001, forventer vi, at de som minimum tager hensyn til fakta. Svineproduktion er kun en blandt mange bidragsydere. En reduktion af svinebestanden med 10 pct. mindsker kun den luftbårne kvælstofbelastning med 2 pct.

I nye og renoverede stalde kan vi reducere fordampningen endnu mere. Men den slags tager tid, det er dyrt, og de faglige løsninger er knapt nok på plads.

Arbejdskraft

Arbejdsmiljø og gode arbejdspladser kommer til at spille en større rolle frem over. Større bedrifter kræver flere medarbejdere, og i dag har knap halvdelen af svinebedrifterne medhjælp ansat.

På længere sigt har enmandsbedrifter på fuld tid næppe den store fremtid. Svineproducenter og deres familier vil som alle andre mennesker kunne holde fri og tage på ferie. Stadig flere melder desværre om problemer med at skaffe arbejdskraft.

Det er ret frustrerende, når vi selv mener, at vi har mange attraktive arbejdspladser i svineproduktionen. Lønnen er konkurrencedygtig, og der er mange daglige udfordringer for den enkelte medarbejder. Vi har brug for folk, som kan arbejde selvstændigt og tage et ansvar for den daglige drift.

Som svineproducenter skal vi gøre alt, hvad der står i vores magt for at sælge budskabet om gode og spændende job. Og vi både kan og skal leve op til standarden! Husk – at arbejdspladsvurderingerne skal være gennemført inden nytår på alle bedrifter med ansatte.

Tom reklamebulder hjælper ingenting.

Det er derfor ikke tilfældigt, at vi i år har mange indlæg på kongressen om ledelse, og hvordan man skaber gode arbejdspladser.

Rekruttering er vigtig og vi skal satse på alle grupper.

Kun 1½ pct. af en ungdomsårgang søger landbruget - og det er alt for få med de små årgange, vi ser nu. Derfor skal vi informere de 14-18 årige bedre om mulighederne i svineproduktion.

Omskoling af voksne kan være en anden kilde til at skaffe gode medarbejdere.

Vi så gerne en større og mere formaliseret indsats på dette område.

Og vi skal også se på muligheden for at bruge udenlandsk arbejdskraft, hvor praktikmodellen for østeuropæere ser ud til at fungere godt.

Samfundskontakt

På sidste årsmøde var der en del debat om landbrugets samfundskontakt. Om den var god nok? Og kendt nok af svineproducenterne?

Vi har haft formanden Martin Merrild med på et møde, med de lokale svineproduktionsudvalg for at diskutere dette. Vi har tillid til arbejdet i Samfundskontaktafdelingen. Og vi ønsker ikke at sætte særlige initiativer i gang på svinesiden. I indgangshallen har Samfundskontakt en stand, hvor I kan høre nærmere om aktiviteterne. Og I må meget gerne melde jer som besøgslandbrug. De savner svinebrug!

Landsudvalgets strategi og nye projekter

Landsudvalgets hovedopgave er forsøg, udviklings- og oplysningsopgaver i dansk svineproduktion. Jeg vil gerne her benytte lejligheden til at takke basisorganisationerne for deres vilje til at uddelegere ansvaret og samle de faglige aktiviteter ét sted. Vi synes det fungerer godt i Landsudvalget.

Vores samlede nettobudget er på 89.4 mio. kroner. Pengene stammer hovedsageligt fra Svine- og promilleafgiftsfondene.

Basisorganisationerne giver også et tilskud og vi har indtægter fra veterinær rådgivning og laboratorieundersøgelser, informationsmateriale, møder, firmabidrag til afprøvninger, private og offentlige tilskud mv.

Alt i alt et godt grundlag for et effektivt og omfattende udviklingsarbejde.

Afslutning

De bløde parametre har sat dagsordenen for mange af de faglige aktiviteter i Landsudvalget i de senere år. Indsatsen har båret frugt vedrørende dyrevelfærd, salmonella, miljø og ophør med vækstfremmere.

I Landsudvalget har vi den ambition, at dansk svineproduktion skal være førende m.h.t. bløde parametre. Men det må aldrig gå så stærkt, at vi taber vores konkurrenceevne.

Fremtidens staldsystemer vil fortsat have høj prioritet i de kommende år. Målet er stalde, der lever op til de øgede krav om dyrevelfærd. Men byggeomkostninger, arbejdsforbrug og effektivitet skal kunne konkurrere med produktionssystemer i Sydeuropa og resten af Verden.

Avlsarbejdet kører upåklageligt og jeg vil gerne sige tak til Avl og Opformering for det gode og tillidsfulde samarbejde vi har omkring Dan avl.

Et effektivt avlsarbejde er grundlaget for en sund økonomi.

Sideløbende satser vi på at tilvejebringe den nødvendige viden m.h.t. fodring, sundhed og immunitetsstyring.

For at styrke effektiviteten yderligere, er langt de fleste nye projekter lagt inden for dette indsatsområde. Vi skal holde liv i grisene og de nye projekter har titler som "Fravænnning af store sunde og ensartede grise" samt "Problemfri fravænnning i smågrigestalden".

Vi skal som hidtil udnytte nytænkning og ny teknologi. Her er informationsteknologi til overvågning et godt eksempel, og enhver ny opfindelse, der reducerer arbejdsforbruget vil vi hilse velkommen.

Moderne genteknologi åbner en række positive udviklingsmuligheder for både planteavl og svineavl, når den vel at mærke bruges med omtanke og i takt med øget generel accept.

I Landsudvalget ser vi GMO som en vigtig ny teknologi, vi skal udnytte. Landbruget har udarbejdet et sæt retningslinier, som vi følger, når vi får grønt lys til at avle gensplejsede afgrøder. Det kunne fx være korn med mere tilgængeligt fosfor eller bedre aminosyre-sammensætning.

Politikerne har ønsket en tænkepause vedrørende GMO. Men hvad bruger de pusterummet til. Holder de pause i tænkningen, eller tænker de i pausen? Pausen forsinker under alle omstændigheder genteknologiens nyttige anvendelse, og Danmark udnytter ikke sine muligheder for at være i front forskningsmæssigt.

Landsudvalget har som bekendt et omfattende forsøgs- og afprøvningsprogram.

Arbejdet kan kun lykkes i kraft af samarbejde med de mange svineproducenter, der lægger besætninger til. Desuden medvirker stald-, foder- og andre firmaer positivt, og de statslige forskningsinstitutioner og -laboratorier indgår ofte i projekterne.

Vi har en unik samarbejdsmodel med det offentlige, med en effektiv koordinering af indsatsen. Samlet tør jeg godt slå fast, at vores udviklingsarbejde næppe overgår andre steder i verden.

Til disse samarbejdspartnere, til vore medarbejdere og til basisorganisationerne, der står bag Landsudvalget for Svin, vil jeg gerne sige tak for samarbejdet i endnu et begivenhedsrigt år med mange nye faglige resultater - og udfordringer. Og tak til Landsudvalget.

Til svineproducenterne i salen vil jeg også gerne sige tak. Tak for i år og tak, fordi I kom. I har æren for, at dansk svineproduktion står stærkt og vi fortsat tænker på udvikling og ikke afvikling.

Lad os give hinanden håndslag på, at vi ikke lader os kue af begrænsninger, men vælger at udnytte de givne muligheder.

- vi skal udvikle og udnytte netværksmodellen
- vi skal skabe moderne og sikre arbejdspladser
- vi skal være anerkendt i samfundet
- vi skal omstille produktionen i takt med forbrugerønsker

Tilsammen giver det grundlag for en god tilværelse for os selv og vores familier.

Og det vil fortsat være dansk svineproduktion, der sætter dagsordenen internationalt.

Tak.